

УДК 658:330.34

DOI <https://doi.org/10.32782/pdau.eco.2024.1.6>

ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Марчишинець Сергій Миколайович

кандидат економічних наук,
завідувач відділу економічних досліджень,
Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС
ORCID ID: 0000-0001-6746-1600

Марчишинець Ольга Володимирівна

кандидат економічних наук,
провідний фахівець з організації наукової роботи,
Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС
ORCID ID: 0000-0002-4431-5552

В даній статті розглянуто сучасні аспекти формування інноваційно-інвестиційного потенціалу промислових підприємств національної економіки. Доведено, що формування інноваційної політики потребує великої кількості фінансових ресурсів. У структурі коштів, які спрямовуються на фінансування інноваційної діяльності підприємства, практично переважають власні кошти. Ці тенденції поки що вказують на відсутність підтримки держави та державних установ промисловості у сфері інноваційної діяльності. Збереження такої тенденції й на майбутнє призведе до того, що поступово будуть втрачені можливості щодо формування та подальшого використання виробничого потенціалу, який вже сьогодні, безперечно, потребує негайного оновлення, реконструкції та модернізації. З огляду на вплив вищезазначених чинників, можна вказати на ключовий з них, дія якого може визначити подальші можливості для розвитку промислової галузі – належне фінансування процесів оновлення основних засобів підприємств промисловості. Насамперед ідеться про кількість інвестицій, які би пожевали кількісно-якісні зміни у виробничих процесах цієї галузі. Головним завданням у цьому напрямі є створення сприятливого інвестиційного клімату, що дозволило б залучити необхідну суму капіталу для розвитку. Зважаючи на велику кількість законодавчих та підзаконних актів щодо врегулювання питань фінансування інноваційної діяльності, визначених нормативів у межах бюджетного фінансування, відбуваються постійні відхилення та порушення в досягненні та реалізації намічених завдань. З огляду на досвід інноваційно розвинених країн центральне місце у реалізації державної інноваційної моделі розвитку повинні відігравати венчурні підприємства. Саме в цьому первинному виді інноваційного бізнесу може бути створено близько 25-30 тис. робочих місць, але для цього потрібно організувати відповідну систему навчання у сфері малого бізнесу. Цю функцію, як і низку вищезазначених, повинна взяти на себе держава. Визначені стратегічні напрями розв'язання проблем державного управління інноваційно-інвестиційною політикою в Україні. Проаналізовані процедура та критерії формування інноваційно-інвестиційного портфеля промислового сектору економіки за умови дотримання певного масштабу виробництва. Проаналізовано особливості сучасної державної політики формування та управління інноваційно-інвестиційним потенціалом промислових підприємств. Надані пропозиції щодо ключових чинників (факторів), що впливають на процес інноваційно-інвестиційного забезпечення стійкості розвитку промислового сектору в Україні.

Ключові слова: національна економіка, промисловий сектор, інноваційна інфраструктура, інноваційно-інвестиційний потенціал, виробнича система, організація інноваційної діяльності.

Serhii Marchyshynets, Olga Marcyshinets

Poltava Scientific Research Forensic Center of the MIA of Ukraine

THE ISSUE OF FORMING THE MODERN POLICY OF MANAGEMENT OF THE INNOVATION AND INVESTMENT POTENTIAL OF INDUSTRIAL ENTERPRISES OF THE NATIONAL ECONOMY

This article examines the current aspects of the formation of innovation and investment potential of industrial enterprises of the national economy. It has been proven that the formation of an innovative policy will require a large amount of financial resources. In the structure of funds that are directly used to finance innovative business

activities, it is practical to override wet funds. These trends still indicate the presence of support from the state and state industrial regulations in the sphere of innovative activity. The continuation of this trend in the future will lead to the gradual waste of opportunities for the formation and further development of the production potential, which today, without a doubt, will require urgent renovation, reconstruction and modernization zatsii. Looking at the influx of important officials, one can point to the key one among them, which may indicate further opportunities for the development of the industrial industry – reliable financing of the processes of updating the main features of industrial enterprises. We are going to talk about the amount of investment that would have benefited from significant changes in the industrial processes of these plants. Our main goal is to create a favorable investment climate, which would allow us to obtain the necessary amount of capital for development. Depending on the large number of legislative and regulatory acts to regulate the financing of innovative activities, important standards within the boundaries of budgetary finance, there is a permanent improvement and destruction in the achievement and implementation of the tasks. Looking at the evidence of innovatively developed regions, the central place in the implementation of the state innovation model is the development of a responsible venture capital enterprise. In this primary form of innovative business, approximately 25-30 thousand can be created. working place, and for this purpose it is necessary to organize a separate system of training in the sphere of small business. This function, since it is of low importance, is the responsibility of the state. The strategic issues directly related to the problems of government management of innovation and investment policy in Ukraine are important. The procedure and criteria for the formation of the innovation and investment portfolio of the industrial sector of the economy have been analyzed in order to achieve the desired scale of production. The peculiarities of the current government policy of forming and managing the innovation and investment potential of industrial enterprises are analyzed. These are the proposals of key officials (factors) that will influence the process of innovation and investment ensuring the sustainability of the development of the industrial sector in Ukraine.

Keywords: national economy, industrial sector, innovative infrastructure, innovation-innovative potential, production system, organization of innovative activity.

Вступ. Розвиток інновацій в Україні є важливим елементом інтеграції країни до ЄС, оскільки рівень інноваційної активності згідно з Лісабонською стратегією став визначальним критерієм готовності кожної держави до вступу в Євросоюз [2, с. 92, с. 81; 15]. Пріоритетним завданням у розвитку вітчизняної економіки є реальний (виробничий) сектор, у якому створюється додана вартість. Наша держава не є винятком, тому, зважаючи на це, актуальності набувають питання щодо налагодження ефективної та продуктивної роботи промислового сектору економіки. Зокрема, перед державою постало питання про його максимальну реалізацію в інтересах суспільства, адже саме держава має стати безпосереднім провідником інноваційно-інвестиційного шляху розвитку та сприяти упровадженню результатів НТП в усі сфери економічної діяльності [3, с. 5].

Матеріали та методи. Згідно з визначенням учених основним інструментом досягнення позитивної динаміки виробництва продукції у промисловості є безперервне фінансування інноваційної діяльності, процес якого повинен бути представлений інноваційно-інвестиційною політикою. Своєю чергою реалізація інноваційно-інвестиційної політики на рівні регіону, країни забезпечує стрімке підвищення темпів приросту доданої вартості, що зі свого боку призводить до зростання ВВП держави [11; 14].

Підвищення ефективності науково-інноваційної сфери можна досягти завдяки створенню умов для швидкого й ефективного переходу від розробки

до впровадження в масове виробництво результатів інноваційної діяльності. Це залежить від низки чинників, основним з яких є наукові кадри, що формують кадровий потенціал і є складовою частиною інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств.

Результати. Сталий розвиток європейських країн обумовлений затвердженням і реалізацією стратегії ЄС «Європа 2020», в основі якої закладено спеціалізовані смарт-концепції та запропоновано до формування кластерну модель управління. Наприклад, у Польщі на сьогодні визначено сім пріоритетних напрямів, для досягнення яких запропоновано створити відповідні кластери. До таких видів діяльності віднесено: виробництво машин, приладів та інструментів для промислового використання, будівництво, лиття металів, авіація, ІТ, будівництво, хімічна промисловість [12].

Лідером у плановому використанні Структурних фондів ЄС для цілей розроблення інноваційної стратегії є Естонія, а у Франції органи регіонального рівня наділені значною автономією стосовно реалізації заходів з підтримки інновацій [16, с. 23–24].

З досвіду стимулювання інноваційно-інвестиційних процесів на промислових підприємствах потрібно зазначити щодо застосування непрямих методів фінансової підтримки, а саме: надання в межах функціонування фіскальної системи різних країн, інвестиційного податкового кредиту, впровадження диференційованих ставок податку на прибуток, оголошення податкових канікул та податкових

преференцій, які зі свого боку дадуть можливості промисловим підприємствам накопичувати фінансові ресурси і спрямовувати їх на формування та використання інноваційного потенціалу [5].

Водночас в Україні, за даними анкетування на підприємствах промислового сектору, основними причинами низької інноваційності є недостатнє фінансування (89–90 % респондентів), відсутність коштів у замовника (49–51 %), відсутність державної підтримки. Хоча інновації і впроваджували понад 12 % українських підприємств, проте масштаби реалізації інноваційної продукції склали лише 3,3 % (лише 1,5 % – реалізовано за кордон) [1, с. 104]. За результатами проведеного моніторингу в першому кварталі 2023 року до нього увійшло близько 500 підприємств з промислового сектору [17]. Відсутні інноваційні перетворення, зокрема інноваційні процеси на 18% підприємств, які ні під час війни, ні до війни навіть не ініціювали відповідні інноваційні перетворення. Найбільше інноваційну діяльність, або наближеною до неї, впроваджували на підприємствах, які працюють у таких сферах, як виробництво хімічної продукції, металургії та машинобудування. Зокрема, було встановлено, що чим більше підприємство працює на міжнародних ринках, маючи свої представництва в інших країнах світу, тим активніше іде впровадження і розвиток інноваційного виробництва.

Одним із чинників, який стимулював як виняток процеси впровадження інноваційної діяльності на промислових підприємствах, стала пандемія COVID-19. Зокрема, початок війни супроводжувався падінням попиту на всіх без виключення ринках. Та впродовж року ця ситуація не змінювалася, крім ринку виготовлення зброї та відповідних комплектвань для її виготовлення. Поступово від «шокового стану» відновлюються великі підприємства в галузі металургії, машинобудування та хімії. Але водночас все ще велика кількість проблем стосовно відновлення діяльності виникає на підприємствах за іншими промисловими видами діяльності.

На думку 42% опитаних, причинами, які призведуть до скорочення витрат на інновації є суто фінансові. До них можна віднести зростання цін на сировину; збільшення витрат на логістику; тотальне скорочення виробничих витрат у результаті виникнення вхідних бар'єрів, що пов'язане зі специфікою продукції, яка виробляється; нестача коштів та небажання щось змінювати і впливати на процес фінансування інновацій.

Сьогодні в умовах війни потрібна реалізація кроків, які можуть стимулювати інновації. Серед них можна визначити такі: розробка та впровадження довгострокових програм розвитку сектору або галузі

загалом, наявність ефективної фіскальної політики та удосконалення політики комунікації з інноваторами. Зокрема, інертність держави на початковому етапі війни лише поглиблювала кризу виробництва. Але на будь-яку кризу можна реагувати регуляторними стимулами, адже важливо визначити пріоритети цих втручань. Основним пріоритетом спочатку визначено цифрові інновації у промисловості, що зі свого боку передбачало не лише наявність виробників, а й стимулювання попиту серед певної категорії споживачів у відповідних секторах економіки. До таких можна віднести підприємства із промисловості, енергетики та інфраструктури. Адже, якщо 20% із цих підприємств почнуть фінансування інновацій в таких секторах і збільшать інвестиції в інновації під час війни – це в десятки разів підвищить зайнятість ресурсів у масштабах економіки. Адже пропозицій розробників та інтеграторів різних категорій у нас достатньо.

Нині зміна світових тенденцій щодо визначення критеріїв сталості потребує переосмислення пріоритетів сталого розвитку. Ситуація в Україні сьогодні мотивує знаходити спільні шляхи та виходити за межі цих глобальних цілей. Тому для розв'язання проблеми державного управління інноваційно-інвестиційною політикою необхідно виокремити такі стратегічні напрями:

- впровадити в національній економіці системи адаптивного управління для належного та своєчасного реагування до умов глобалізації та підвищення її конкурентоспроможності;
- переглянути політику залучення іноземних інвестицій;
- при виготовленні та комерціалізації інновації зважати на потреби ринку та відповідної категорії споживачів;
- створити сприятливе інноваційне середовище, зокрема підтримати венчурні підприємства та організацію роботи бізнес-інкубаторів;
- впровадити законодавчі зміни в частині формування та використання цільових фондів, спрямованих на сферу інноваційної діяльності промислового підприємства;
- забезпечити активну взаємодію процесів управління інноваційним розвитком та інформатизацією національної економіки, зокрема її промислового сектору [3, с. 5];
- досягти синергетичної віддачі в межах управління інноваційно-інвестиційними процесами [15, с. 153–154].

Дослідження ефективності інноваційних процесів розглядається крізь призму ефективності капіталовкладень за джерелами фінансування, які були залучені для реалізації виробничих проєктів.

Уся сукупність інвестиційних коштів у цьому варіанті формує інвестиційний портфель.

Процедура формування інноваційно-інвестиційного портфеля (рис. 1) є багатокритеріальним завданням, яке має виконуватися в майбутньому періоді, тому базується на прогнозах. У цьому випадку не передбачено використання чітко затверджених методик, але є низка рекомендованих процедур, які дають змогу провести та отримати прогнозований результат.

Ухвалюючи рішення про фінансування виробничих процесів на промисловому підприємстві, необхідно дотриматись відсоткового співвідношення між розподілом коштів, що фінансуються, в просте і розширене відтворення основних фондів. Це співвідношення повинно становити відповідно 35 і 65 % від загального обсягу фінансування. При такому відсотковому співвідношенні в розподілі інвестицій можна формувати ефективну відтворювальну структуру валових капітальних вкладень. Для промислового сектору співвідношення окремих часток загальної суми чистих капітальних вкладень має становити орієнтовно: на технічне переозброєння і реконструкцію – 50-60%; розширення – 15-20%; нове будівництво – 20-35%.

Підприємствам промислового сектору потрібно дотримуватись певного масштабу виробництва та хоча би мінімального ефекту виробництва (МЕВ). При цьому слід брати до уваги дію закону спадаючої віддачі, за яким, розпочинаючи з певного моменту, кожне залучення змінного ресурсу даватиме зменшення віддачі в розрахунку на кожен наступну залучену у виробництво одиницю ресурсу. При такій ситуації нарощування обсягів виробництва при незмінній його структурі призведе до мінімізації доходів від відповідного промислового виробництва [4; 9]. Тому потрібно зважати на це положення і залучати в систему виробництва ту кількість інвестицій, яка в разі ефективного їх використання да-

тиме максимальну віддачу, збільшуючи рентабельність і ринкову вартість підприємств промислового сектору.

Ці дії для більш ефективного управління відповідними процесами повинні бути сформовані в єдиний алгоритм і представлені у вигляді інноваційної програми розвитку та функціонування промислового сектору, зважаючи на фактори відповідного середовища, які будуть визначати особливості її реалізації (рис. 2).

Для підвищення рівня використання ІПП промислового сектору України пропонуємо використовувати методичний підхід до оцінки впливу вищезазначених факторів із подальшим виявленням можливостей підвищення ефективної роботи сектору саме за цим напрямом. Цей методичний підхід до оцінки ІПП дозволяє проаналізувати потенційні можливості промислового сектору економіки України з огляду на сучасні зміни динамічного бізнес-середовища.

Формування інноваційної політики, як зазначено раніше, потребує великої кількості фінансових ресурсів. У структурі коштів, які спрямовуються на фінансування інноваційної діяльності підприємства, практично переважають власні кошти. Ці тенденції поки що вказують на відсутність підтримки держави та державних установ промисловості у сфері інноваційної діяльності. Збереження такої тенденції й на майбутнє призведе до того, що поступово будуть втрачені можливості щодо формування та подальшого використання виробничого потенціалу, який вже сьогодні, безперечно, потребує негайного оновлення, реконструкції та модернізації. З огляду на вплив вищезазначених чинників, можна вказати на ключовий з них, дія якого може визначити подальші можливості для розвитку промислової галузі – належне фінансування процесів оновлення основних засобів підприємств промисловості. Насамперед ідеться про кількість інвестицій, які

Рис. 1. Критерії формування інноваційно-інвестиційного портфеля промислового сектору економіки

Джерело: авторська розробка

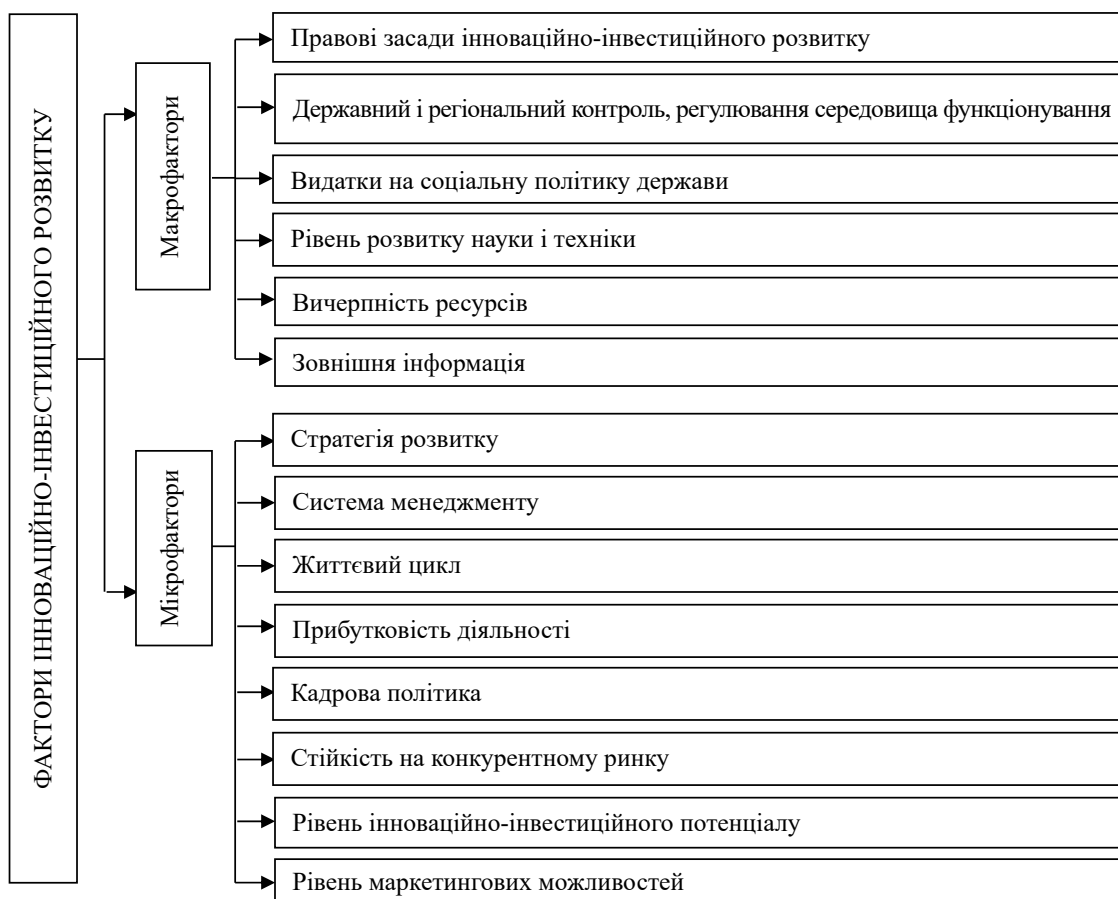

Рис. 2. Фактори інноваційно-інвестиційного розвитку промислового сектору

Джерело: складено автором на основі [1; 3; 12]

би позвляли кількісно-якісні зміни у виробничих процесах цієї галузі. Головним завданням у цьому напрямі є створення сприятливого інвестиційного клімату, що дозволило б залучити необхідну суму капіталу для розвитку.

Зважаючи на велику кількість законодавчих та підзаконних (постанови, програми, накази, концепції, розпорядження, рішення) актів щодо врегулювання питань фінансування інноваційної діяльності, визначених нормативів у межах бюджетного фінансування, відбуваються постійні відхилення та порушення в досягненні та реалізації намічених завдань.

З огляду на досвід інноваційно розвинених країн центральне місце у реалізації державної інноваційної моделі розвитку повинні відігравати венчурні підприємства. Саме в цьому первинному виді інноваційного бізнесу може бути створено близько 25-30 тис. робочих місць, але для цього потрібно

організувати відповідну систему навчання у сфері малого бізнесу. Цю функцію, як і низку вищезазначених, повинна взяти на себе держава.

Висновки. Проаналізувавши особливості сучасної державної політики формування та управління інноваційно-інвестиційним потенціалом промислових підприємств, можна стверджувати, що ця політика визначається каталізатором ефективних перетворень у промисловому секторі, якісні характеристики якої повинні визначатися стратегічними напрямками державного управління інноваційно-інвестиційним розвитком всіх її ключових складових частин. Позитивні результати від її впровадження будуть досягнуті завдяки не тільки створенню, а й нарощенню потенційних ресурсних можливостей для ефективного розвитку та впровадження в усі сфери життєдіяльності інноваційної продукції, що стане результатом інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гудзь О. Є. Ідентифікація та управління інноваційно-інвестиційним потенціалом підприємства. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Економіка*. 2015. Вип. 2 (4), ч. 1. С. 101–106.
2. Єгоров У. Ю., Жукович І. А., Рижкова Ю. І., Пугачова М. В. Науково-технічна та інноваційна діяльність в Україні в контексті євроінтеграційних процесів: монографія. Київ : ІВЦ Держкомстату України, 2006. 223 с.
3. Лобас І. В. Особливості інноваційно-інвестиційної політики України. *Державне управління: теорія та практика*. 2011. № 2. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Lobas.pdf>
4. Луцків О. М. Напрями взаємодії України та ЄС в інноваційній сфері: експертний коментар / ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України». Львів: [б. в.], 2015. 7 с.
5. Маркіна І. А., Марчишинець С. М. Розвиток інноваційно-інвестиційного потенціалу промислового сектора. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2019. № 2. С. 5–11.
6. Марчишинець С. М. Основні перешкоди на шляху побудови Національної інноваційної системи України. *Наука та інновації – 2005: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Т. 9. Економічні науки*. Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2005. С. 43–47.
7. Метеленко Н. Г. Фінансові аспекти інноваційного розвитку підприємств машинобудування в Україні. *Ефективна економіка*. 2015. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4012>
8. Полозова Т. В. Інноваційно-інвестиційний механізм забезпечення конкурентоспроможності підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04 / Класичний приватний ун-т. Запоріжжя, 2018. 675 с.
9. Просторові форми організації бізнесу в Україні: тенденції, перспективи та механізми розвитку: наук. доп. / НАН України; ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. М. І. Мельник. Львів, 2018. 107 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180301.pdf>
10. Семененко М. В. Інноваційно-інвестиційна діяльність у національній економіці: сучасний стан та шляхи вдосконалення. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентіві України*. 2014. Вип. 1. С. 80–88.
11. Ткач С. Особливості функціонування нових форм просторової організації бізнесу в країнах із найвищим рівнем інноваційного розвитку. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/e20160302.pdf>
12. Федорова Ю. В. Інноваційно-інвестиційний потенціал машинобудівного підприємства у складі промислово-фінансової групи. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2014. № 6, Т. 1. С. 153–156.
13. Федулова І. В. Управління розвитком інноваційного потенціалу підприємств хлібопекарної промисловості: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04 / Нац. ун-т харчових технології. Київ, 2009. 30 с.
14. Чубай В. М. Суть і види інноваційних стратегій машинобудівних підприємств. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського форуму*. 2010. № 1 (3), т. 2. С. 347–356.
15. Kogan L., Papanikolaou D., Seru A., Stoffman N. Technological Innovation, Resource Allocation, and Growth. *The Quarterly Journal of Economics*. 2017. № 132 (2). P. 665–712.
16. Labunska S., Petrova M., Prokopishyna O. Asset and cost management for innovation activity. *Economic Annals-XXI*. 2017. № 165 (5–6). P. 13–18.

REFERENCES:

1. Hudz O. E. (2015) Identification and management of the enterprise's innovation and investment potential. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series: Economy*. Vol. 2 (4), part 1. P. 101–106. [in Ukrainian].
2. Yegorov U. Yu., Zhukovich I. A., Ryzhkova Yu. I., Pugacheva M. V. (2006) Scientific, technical and innovative activity in Ukraine in the context of European integration processes: monograph. Kyiv: IVC of the State Committee of the State of Ukraine, 223 p. [in Ukrainian].
3. Lobas I. V. (2011) Peculiarities of innovation and investment policy of Ukraine. *Public administration: theory and practice*. No. 2. Available at: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Lobas.pdf> [in Ukrainian].
4. Lutskiv O. M. (2015) Directions of interaction between Ukraine and the EU in the innovation sphere: expert commentary / State University «Institute of Regional Studies named after M. I. Dolishnyi National Academy of Sciences of Ukraine». Lviv: [b. v.], 7 p. [in Ukrainian].
5. Markina I. A., Marchyshynets S. M. (2019) Development of the innovation and investment potential of the industrial sector. *Actual problems of innovative economy*. No. 2. P. 5–11. [in Ukrainian].
6. Marchyshynets S. M. (2005) The main obstacles on the way to building the National Innovation System of Ukraine. Science and innovation – 2005: materials of the International science and practice conf. T. 9. Economic Sciences. Dnipropetrovsk: Science and Education. P. 43–47. [in Ukrainian].
7. Metelenko N. G. (2015) Financial aspects of innovative development of machine-building enterprises in Ukraine. *Efficient economy*. No. 1. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4012> [in Ukrainian].

8. Polozova T. V. (2018) Innovation and investment mechanism for ensuring the competitiveness of the enterprise: diss. ... Dr. Econ. Sciences: 08.00.04 / Classical Private Univ. Zaporizhzhia, 675 p. [in Ukrainian].
9. Spatial forms of business organization in Ukraine: trends, prospects and mechanisms of development: science. add. / NAS of Ukraine; State University «Institute of Regional Studies named after M.I. Dolishnyi National Academy of Sciences of Ukraine»; of science ed. M. I. Melnyk. Lviv, 2018. 107 p. Available at: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180301.pdf> [in Ukrainian].
10. Semenenko M. V. (2014) Innovation and investment activity in the national economy: current state and ways of improvement. *Collection of scientific works of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*. Issue 1. P. 80–88. [in Ukrainian].
11. Tkach S. Features of the functioning of new forms of spatial organization of business in countries with the highest level of innovative development. Available at: <http://ird.gov.ua/irdp/e20160302.pdf> [in Ukrainian].
12. Fedorova Yu. V. (2014) Innovation and investment potential of a machine-building enterprise as part of an industrial-financial group. *Bulletin of the Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. No. 6, T. 1. P. 153–156. [in Ukrainian].
13. Fedulova I. V. (2009) Management of the development of the innovative potential of enterprises in the baking industry: autoref. thesis ... Dr. Econ. Sciences: 08.00.04 / Nat. University of Food Technology. Kyiv, 30 p. [in Ukrainian].
14. Chubai V. M. (2010) The essence and types of innovative strategies of machine-building enterprises. *Bulletin of the International Nobel Forum*. No. 1 (3), vol. 2, pp. 347–356.
15. Kogan L., Papanikolaou D., Seru A., Stoffman N. (2017) Technological Innovation, Resource Allocation, and Growth. *The Quarterly Journal of Economics*. No. 132 (2). P. 665–712.
16. Labunska S., Petrova M., Prokopishyna O. (2017) Asset and cost management for innovation activity. *Economic Annals-XXI*. No. 165 (5–6). P. 13–18.

Стаття надійшла до редакції 28.01.2024